

מסורת הש"ס

החליל פרק חמישי סוכה

נא.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ג מה' כלי
המקדש הלכה ג סמג
עין קטן:
ג א מ"י שם פ"ג מה' כלי
מקדש הלכה ג:
ד ד מ"י פ"ח מהלכות
לולב הלכה יג:
ו ה מ"י פ"ג מהלכות כלי
המקדש הלכה ג סמג עין
קטן:
ז ו מ"י פ"ח מהלכות לולב
הלכה יג:
ח ז מ"י פ"ח מהלכות כלי
המקדש הלכה ו:
ט ח מ"י פ"ח מהלכות
לולב הלכה יד:

רבינו חננאל

חננאל היה, רבן בערין
פרק שני עבדי כהנים
ויר' דברי ר' מאיר, ויר'
יוסי אומר משפחת בית
הפגרים כו', ר' חנניה בן
אנטיגוס אומר לוי, מאי
לאו בהא פליגי דמאן
דאמר עבדים היו, פי'
אלו המכרים באבוב, קסבר
עיקר שירה בפה, והלוי
הם משוררים. פי' ואלו
המכרים באבוב אף על
פי שהן עבדים הותרו
שהיו אין הסמיכה עליהן.
ומאן דאמר לוי, קסבר
עיקר שירה בכלי
לפיכך לוי. וחסברא
דבבחי פליגי, א הכי ר'
יוסי דקתני כשין היו
מאי קאמר גנאי? קא
סברין כו', כמו שהוא
מפורש בערין פרק שני.
ויר' דיימיה אמר מחלוקת
בשיר של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דברי הכל עבודה היא
ודחיא שבת. מיתבי חליל
של בית השואבה דוחה
שבת דבירי ר' יוסי ברי'
יהודה, והכמים אומרים
אפילו יום טוב אינו דוחה,
ותיבתא דרב יוסף תיבתא.
בחליל של בית השואבה,
אבל בשיר של קרבן
דברי הכל דחי. ואסיקנא,
תיבתא דרב יוסף ברתתי
תיבתא. מאן דאמר עיקר
שירה בכלי מאי טעמא,
דכתיב ויאמר (תזקיקוהו)
להעלות העולה (על)
[ל]המזבח ובעת החל
העולה החל שיר ה' וגו'.
ומאן דאמר עיקר שירה
בפה מאי טעמא, נדכתיב
ויהיין כאחד למחצצרים
ולמשוררים להשמיע קול
אחד. א הכי קאמר,
להעלות העולה החל
שיר ה', בפה, ועל
ידי כלי דוד, לבסומי
קלא. ואידך אמר לך,
אדרבה משוררים [דומיא]
למחצצרים, מה מחצצרים
בכלי אף משוררים בכלי.
מתני' מוצאי יום טוב
הראשון של חג היו יורדין
לעזרת (ישראל) [נשימן]
ומתקנין שם תיקון גדול.

א) חסר כאן ו'ל ואלך נמי
הא כתיב ואלמר חוקיני וגו'
הכי קאמר ויר'.

בתנאי עבדי כהנים היו. משנה היא פרק שני דערין (דף י.)
ותימה דהכא מסקינן דכ"ע עיקר שירה צפה והתם
קמני ירשא דחליל מכה בשמונה ימי החג ואי אפשר בלא שבת וי"ל
דהא מפרש טעם משום דאין שבות במקדש וצירושלמי פריך ומשני
ירשא רבי יוסי זכר' יהודה היא:

מעריין מרבין. ראוהו עומד על
הדוכן עם הלויס אין
ר"ך לזדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת
וליתן לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו עבדים
לעמוד שם כך פירש בקונטרס משמע
שרואה לומר דפליגי דכתיב דמר סבר
אין להעמיד עבדים לדוכן דחיישין
שמה יעלוס ליוחסין ולמעשר ומר סבר
לא חיישין למעשר אצל חיישין
ליוחסין ומר סבר אף ליוחסין לא
חיישין ואין לשון משמע כך דקאמר
והכא דהא קא מפלגי מר סבר הכי
הוה מעשה ומ"ס הכי הוה מעשה
משמע שהמעשרין אין תלוי בהעלאה
אלא העלאה תלויה במעשרין דמר סבר
הכי הוה מעשה שהלויס היו צקיאס
בכלי שיר ומר סבר עבדים היו
צקיאס יותר מן הכל והעמידוס ומיהו
פרק שני דערין (דף יא.) ושם משמע
כפירש הקונטרס דגרס והכא במעלין
מדוכן למעשרות וליוחסין קמיפלגי
ומיהו גס לפי מה שפירשתי שם
יש לישב:

למחצצרים ולמשוררים. והכא
לא כתיבי כללס
וחצוצרות לא כלי שיר ויניהו שסס
לתקיעות התמידין והמספין כך פירש
בקו' ומימ' קרא גופיה כחצוצר כללי שיר
דקרא הכי כתיב דצדרי הימים (ג' ה')
גזי שלמה כחצוצר למחצצרים ולמשוררים
להשמיע קול אחד להלל ולהודות לה'
וכהרים קול בחצוצרות ובצלאלים
וצכלי השיר וצכלל לה' כי טוב כי לעולם
סדור וי"ל דדייק מדחלקס לז' הילולס
דמעיקרא כתיב גזי שירה צפה
להשמיע קול אחד להלל ולהודות לה'
ולצתר הכי כתיב גזי כלי השיר וצכלל
לה' שמע מיניה דעיקר שירה צפה
וכלי השיר לצסומי קלא:

מבצצרים כהנים וצבצרים.
תימה דלא חשיב נמי
כמות שגס היא הימה של שם:
שעצציהן הלוים עומדין בבלי
שיר. לשמחן צית
השואבה אצל דוכן לשיר דקרבן אצל
המזבח היה כך פירש בקונט' וצמס'
מדות (פ"ב מ"ו) תנן ומייתי לה צפיק'
דיומא (דף טו.) ראצ"י אומר מעלה
היתה שם גבוהה אמה ודוכן נתון
עליה אומה מעלה היתה צין עזרת
ירשאל לעזרת כהנים:

קרא

עבדי כהנים היו. [משנה]
במוסכת ערין היא על אוחזי כלי שיר
משפחת בית הפגרים ומשפחת בית
ומאמאוס היו. זה שם מקומם: **ומשיאין לכהנס.** ירשאל מיוחסין היו
שניהם אללמנות וצנותס ראויות
לישא לכהנים: **לויס היו.** אצל
ירשאלס פסולין לכך: **מעלין מדוכן.**
הראוהו עומד על הדוכן עם הלויס א"כ
לזדוק אחריו לא להשיאו מיוחסת ולא
לתת לו מעשר ראשון דודאי לוי הוא
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד שם
כי אס לויס כדי שלא יטעו דהס בני
אדם להחזיקם כלויס ואינס לויס: **ומ"ד**
ירשאל היו. סבר מדוכן ליוחסין מעלין
שמפני דבר זה לא הרגילו להעמיד
שם עבדים: **אצל לא למעשרות.** שלא
נזהרו מלהעמיד שם ירשאל: **ומאן**
דאמר עבדים היו. קסבר אין סומכין
על הדוכן מלזדוק אחריו להעלותן
ליוחסין הלכך לא נזהרו על כך: **ור'**
ירמיה אמר כו'. לעיל ג:] קאי אפלוגתא
דרבי יוסי ברבי יהודה ורבנן ופליגי
אלרצ יוסף: הכי גרסינן דרבי יוסי

סבר שמה יסירה נמי דוחה שבת.
הואיל ושמחת מזה היא וצחליל אין
אסור מלאכה אלא שבות בעלמא:
סיוצבא דרב יוסף. דלמר מודה ר'
יוסי צסיר של שואבה דלא ידחה:
אצל צסיר של קרבן דוחה כו'. האי
לשון קוסיא וצעיל הוא כלומר חזין
הכא דצסל שואבה פליגי ואיכא למידק
הא צסל קרבן מודו רבנן דחיי: **נימא**
סויוצבא דרב יוסף. נמי צבה
דלמר לעיל צסל קרבן פליגי והכא
דייקין דמודו רבנן ציה והואל סיוצבא
צמרתי צסל שואבה הוי סיוצבא
מרדכי יוסי וצסל קרבן הוי סיוצבא
מדרבנן: **והוא הדין לקרבן.** ומדרבנן
לא תוצבא: **והא קמני מפסין וזהו**
חליל כו'. ל"ג והא עלה קמני אלא
והא קמני: **אלא לאו רבנן סיא.**
דשמעינן להו דצשואבה דלא דחי
וקמני וזה למעוטי דקרבן אלמא צסל
קרבן מודו: **החל שיר ה' וחצוצרות**
ועל ידי כלי דוד. אלמא כלי דוד שיר
ה' קרי ליה: **למחצצרים ולמשוררים.**
והכא לא כתיב כללס וחצוצרות לאו
כלי שיר ויניהו שסן לתקיעות התמידין
והמספין: **ברצנא' יורדין לעזרת**
נשים. כהנים ולויס יורדין מעזרת
ירשאל שהיא גבוהה לעזרת נשים
שלמטה הימנה צשיפוע ההר: **ומסקין**
שם סיקון גדול מפרש בגמרא ג' צ:]
וארצעה פסלים של וזה צראשה.
צראש כל מנורה ומנורה: **ילדים.**
צחוריס וצדידיהס כדי שמן ועוליס כל
אחד צסולמו: **מחללי מכנסי כהנים**
ומהמיינין היו מפקיעין. ממכנסי
צגדי השדר שהיו משל צצור ומאצנטיהס
הסינס מפקיעין קורעין לעשות
פחילות: **שלא היסה מאירה מאור צית**
השואבה. לפי שהמנורות גבוהין
חמשים אמה' והר הצית גבוה
והאורה וצרתה צכל העיר וכותל
מורמי שהו לסוף עזרת נשים היה
נמוך כדלמרנין צסדר יומא (דף טו.)
והמנורות עולין למעלה הימנה:

צאצוקות
ולא היה חצר בירושלים שאינה מאירה מאור בית השואבה חסידים ואנשי מעשה היו מרקדין בפניהם
באבוקות

א) ו'ל דתנן, ב) ערין
י. א) ו'ס י.א., ד) תענית
כו. [לעיל ג:] ושם נסמין,
ה) שם בערין ע"ש,
ו) שבת כה. יומא
כה, ז) ולקמן צב:
ח) צס"א: שהמעשה,
ט) [ג"ע דלא
הקשו גס ממלגת עינין
צמור"ט שהיה דבר זה
צתימה],

תורה אור השלם

1. ויאמר חזקיהו
להעלות העולה להמזבח
ובעת החל העולה החל
שיר ה' והחצוצרות ועל
ידי כלי דוד מלך
ישראל:
דברי הימים ב כט כו
2. ויהי כאחד למחצצרים
ולמשוררים להשמיע
קול אחד להלל ולהודות
לה' ובהרים קול
בחצוצרות ובצלאלים
ובכלי השיר ובהלל לה'
כי טוב כי לעולם חסדו
והצבצרים עין בית ה'
דברי הימים ב ה יג

הגהות הב"ח

א) במשנה אמרו כל מי
שלא ראה שמחת ויר' כדים
של שמן של מהא:

גליון הש"ס

גמרא ליטא
תיובתא דר"י בתרתי.
כעין זה לעיל דף ד ע"ב
וע"ש:

מוסף רש"י

עבדי כהנים היו. אותם
המכס מחליל
שהיו משיאין
לכהונה. כהנים היו
נושאין נזמתינן שישאלס
מיוחסין היו (שם). מבצצרי
מכנסי כהנים. ממכנסי
כהנים הצלולס (שבת
כא). מפקיעין. לשון
קריעה (יומא כב). קורעין
ועושין פחילות צמחת
צית השואבה שהיא צצורה
נשים (שבת כא.).